AHMED BİN EBÎ HAYSEME

Hadîs, târih, edebiyat ve neseb âlimi. Hadîs ilminde hafız (yüzbin hadîs-i şerîfi, râvîlerinin halleriyle, birlikte ezberden bilen) ve sika (güvenilir) idi. Hadîs ilminde zamanının imâmı idi. Bu yüzden kendisine “İmâm,” “Hâfız”, “Huccet” lakabları verildi. Ahmed bin Ebî Hayseme ismiyle meşhûr olan bu mübârek zâtın künyesi, Ebû Bekir olup, babasının ismi, Ebî Haysem Züheyr bin Harb bin Şeddâd’dır. Aslen Nesâ şehrinden olup Bağdâd’ta yerleşti. Doksandört yaşlarında iken 279 (m. 892) yılında vefât etti.

Hadîs ilmini Ahmed bin Hanbel, Yahyâ bin Müîn’den aldı. Neseb ilmini Mus’ab bin Zübeyr’den, insanlar arasında mühim günlere dair ilmi Ebû Hasan Medâinî’den, edebiyat ilmini Muhammed bin Sellâm Cümehî’den öğrendi.

Babası Ebû Haysem, Ebû Nuaym, Hevze bin Halîfe, Kıtbe bin Ala’, Affân, Müslim bin İbrâhîm, Mûsâ bin İsmail’den ve daha birçok âlimden hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Kendisinden de, İbni Sâ’d, Muhammed bin Muhalled, İsmail Saffâr, Ebû Sehl Kattân, Ahmed bin Kâmil ve daha birçok âlim ilim tahsil edip, hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Birçok kitabın yazarı olan İb’ni Ebî Hayseme’nin “et-Târih-i ala tarîkatı’l-muhaddisîn”, “Ahbâr-üş-şuârâ” ve “Kitâbü’l-i’râb” adlı eserleri tanınmaktadır.

Hatîb: “Sika, ilmine güvenilir, hafız, insanlar arasında mühim olan günleri çıkarmaya ve edebî sözleri rivâyette keskin görüşlü” olduğunu söylemiştir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-1, sh. 28

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 596

3) Târîh-i Bağdâd cild-4, sh. 162

4) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 174

5) Mu’cemü’l-müellifîn cild-2, sh. 227

6) Vefeyât cild-2, sh. 241, 248

7) Keşf-üz-zünûn sh. 276, 295

8) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh-44